

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย ในประเภทการวิจัย อธิบาย (explanatory research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโมเดลของตัวแปรที่เป็นสาเหตุของความ มุ่งมั่นในการทำวิจัยสำหรับครูระดับประถมศึกษา

กลุ่มประชากร คือ ครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (สพช.) ทั่วประเทศที่มีวุฒิปริญญาโทหรือที่ผ่านการฝึกอบรมการทำวิจัยหรือผลงานทาง วิชาการ และส่งงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการมายังสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ทั้งที่ผ่านการอนุมัติและไม่ผ่านการอนุมัติ ระหว่างปี พ.ศ. 2531- 2539

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (สพช.) ที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดในกลุ่มประชากร เฉพาะส่วนที่ได้คัดลอกรายชื่อ พร้อมที่อยู่มีจำนวนทั้งสิ้น 735 คน

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรตามคือ เจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความมุ่งมั่นและตัวแปร อิสระคือ ตัวแปรในโครงสร้างของทฤษฎีที่ใช้ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของ เจตนาเชิงพฤติกรรม คือ เจตคติต่อการกระทำ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุม พฤติกรรม ปัจจัยทางสังคม (ประกอบด้วยตัวแปร ปทัสถานของสังคม บทบาท และอัตมโนทัศน์) ความรู้สึกต่อการกระทำและคุณค่าของผลการกระทำที่รับรู้ (ประกอบด้วยตัวแปรการรับรู้ผลการ กระทำที่จะเกิดตามมา และความรู้สึกต่อผลของการกระทำ)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การสร้างเครื่องมือที่ยึดหลักวิธีการสร้างตาม แนวทฤษฎีที่ใช้ศึกษากำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) ประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้ วิธีไลค์ลิวสูงสุด (maximum likelihood estimates = ML) ผลการวิเคราะห์จะเสนอในรูปการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ ดัชนี GFI (goodness-of-fit index) ดัชนี AGFI (adjusted goodness-of-fit index) แสดงอิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัย

รวมทั้งตารางแสดงอิทธิพลรวม (Total Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) โดยแยกการตรวจสอบออกเป็น 3 โมเดลในแต่ละสมมุติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพของผู้ตอบส่วนใหญ่แต่งงาน วุฒิการศึกษาของครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ผู้ที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยส่วนใหญ่ทำเพียง 1 เรื่อง ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มของครูผู้ตอบแบบสอบถาม มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีกับกลุ่มที่สูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่เคยทำวิจัยกับกลุ่มที่ไม่เคยทำวิจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยที่ใช่เป็นตัวแปรสาเหตุในการศึกษา เกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูระดับประถมศึกษาเมื่อพิจารณาระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละกลุ่มตัวแปรแฝง พบว่าส่วนใหญ่ตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ในกลุ่มตัวแปรแฝงเดียวกันจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรแฝงเจตคติ มีค่า 0.39 ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรแฝงการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่า 0.23 ตัวแปรในกลุ่มตัวแปรแฝงปัจจัยทางสังคมมีค่า 0.29 และ 0.31

3. เมื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลในแต่ละทฤษฎี ปรากฏผลว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดี (เมื่อตรวจสอบจากค่าสถิติ ไค - สแควร์ (chi - square) ค่า GFI ค่า AGFI เสนอกราฟคิวพล็อต และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน) สามารถอธิบายแยกตามสมมุติฐานของแต่ละโมเดล ดังนี้

3.1 โมเดลตามสมมุติฐานที่ 1 เมื่อตรวจสอบจากค่าไค - สแควร์ (chi - square) ค่า GFI ค่า AGFI เสนอกราฟคิวพล็อต และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่าเป็นจริงค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้สูงสุดคือ ตัวแปรความเชื่อเกี่ยวกับผลการทำวิจัย (B) ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัยได้ร้อยละ 55.9 ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยสูงสุดได้แก่ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBMC) รองลงมาเป็นตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (PBC_K) และตัวแปรเจตคติ (BE) มีค่าต่ำสุด ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย (INTENTION) คือ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBMC)

3.2 โมเดลตามสมมุติฐานที่ 2 เมื่อตรวจสอบจากค่าไค - สแควร์ (chi - square) ค่า GFI ค่า AGFI เส้นกราฟคิฟลือต และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่าจริงค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้สูงสุดคือ ตัวแปรบทบาทของตัวเองต่อการทำวิจัย (ROL) ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย ได้ร้อยละ 71.5 ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยสูงสุดได้แก่ ตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO) รองลงมาเป็นตัวแปรคุณค่าของผลการทำวิจัย (VALU) และตัวแปรความรู้สึกต่อการทำวิจัย (AFF) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย (INTENTION) คือตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO)

3.3 โมเดลตามสมมุติฐานที่ 3 แยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ลักษณะคือวิเคราะห์ โดยให้ค่าสถิติทุกตัวมีความเป็นอิสระตามผลการวิเคราะห์ที่ได้จากโปรแกรมวิเคราะห์ลิสรด และเส้นทางที่เป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อตรวจสอบจากค่าไค - สแควร์ (chi - square) ค่า GFI ค่า AGFI เส้นกราฟคิฟลือต และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่าจริง ค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้สูงสุด คือ ตัวแปรบทบาทของตัวเองต่อการทำวิจัย (ROL) ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัยได้ร้อยละ 72.4 ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยสูงสุดได้แก่ ตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO) รองลงมาได้แก่ ตัวแปรเจตคติ (BE) ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NBMC) ตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม(PBC_x) และตัวแปรความรู้สึกต่อการทำวิจัย (AFF) ตามลำดับ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย (INTENTION)คือตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO)

ในลักษณะที่ 2 การวิเคราะห์โดยให้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรสาเหตุแฝงบนตัวแปรสาเหตุสังเกตได้ตามที่คำนวณได้ในโมเดลที่ 1 กับโมเดลที่ 2 มากำหนดรวมกันเข้าในโมเดล และเส้นทางที่เป็นไปตามการวิเคราะห์ในโมเดลที่ 1 และโมเดลที่ 2 เมื่อตรวจสอบจากค่าไค - สแควร์ (chi - square) ค่า GFI ค่า AGFI เมื่อดูจากเส้นกราฟคิฟลือตในผลการวิเคราะห์พบว่ามีความชันกว่าเส้นแนวทแยง พิจารณาจากค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่างตัวแปรทุกตัวมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่เหมาะสม (ต่ำกว่า 2.00) ค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้สูงสุดคือตัวแปรบทบาทต่อการทำวิจัย (ROL) มีค่าเท่ากับ 0.793 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R SQUARE ของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย (INTENTION) มีค่าเท่ากับ 0.748 บ่งบอกว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัยได้ร้อยละ 74.8

ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยสูงสุดได้แก่ ตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO) รองลงมาเป็นตัวแปรการคลายตามกลุ่มอ้างอิง (NBMC) ตัวแปรความรู้สึกต่อการทำวิจัย (AFF) ตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (PBC_r) และตัวแปรเจตคติ (BE) ค่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่าตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย (INTENTION) กับตัวแปรปัจจัยทางสังคม (SO) มีความสัมพันธ์สูงสุด

ผลการเปรียบเทียบระหว่างโมเดล โดยตรวจสอบจากค่าผลต่างของค่าไค - สแควร์ (χ^2) และผลต่างขององศาอิสระ (df) พบว่ามีค่าต่ำกว่าค่าไค - สแควร์ที่เปิดจากตาราง แสดงว่า โมเดลทั้ง 3 โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) แต่ถ้าหากพิจารณาโมเดลที่ดีที่สุด พบว่าโมเดล 3 ที่วิเคราะห์โดยให้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรสาเหตุแฝง บนตัวแปรสาเหตุสังเกตได้ตามที่คำนวณได้ในโมเดลที่ 1 กับโมเดลที่ 2 มากำหนดรวมกันเข้าในโมเดลและเส้นทางที่เป็นไปตามการวิเคราะห์ในโมเดลที่ 1 และโมเดลที่ 2 เป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ทั้ง 3 สมมุติฐาน หมายความว่าความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูเกิดจากตัวแปรในองค์ประกอบตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลรวมกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคล และเกิดจากตัวแปรในทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าวรวมกัน และเป็นการยืนยันได้ว่ากลุ่มตัวแปรทั้งหมดที่นำมาศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอธิบายอิทธิพลที่มีต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะอธิบายแยกเป็นแต่ละทฤษฎีหรือนำมาอธิบายรวมกันก็ตาม

เมื่อพิจารณาความสามารถในการอธิบายตัวแปรตาม คือความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของทั้ง 3 โมเดล เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ โมเดลที่ 3 ที่ได้จากการรวมตัวแปรในทั้ง 3 ทฤษฎีเข้าด้วยกันเท่ากับร้อยละ 74.8 รองลงมาเป็นโมเดลตามทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคลอธิบายได้เท่ากับร้อยละ 71.5 และสุดท้ายเป็นโมเดลตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลรวมกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเท่ากับร้อยละ 55.9 จะเห็นได้ว่าตัวแปรในโมเดลที่ 3 ที่ได้จากการรวมตัวแปรในทั้ง 3 ทฤษฎีเข้าด้วยกันสามารถอธิบายความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูระดับประถมศึกษาได้มากกว่าในโมเดลที่ 1 และ 2

ส่วนระหว่างโมเดลที่ 1 กับโมเดลที่ 2 จะเห็นว่าโมเดลที่ 2 ตามทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคลสามารถอธิบายความมุ่งมั่นในการทำวิจัยได้มากกว่าโมเดลที่ 1 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งมีงานวิจัยที่ปรากฏผลในทำนองเดียวกันนี้แต่ศึกษาในพฤติกรรมที่ต่างกันได้แก่งานวิจัยของ มนัส จินตะดิลกกุล (2530) ทำการศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบรูปแบบของพีชไบอนกับรูปแบบของทรีแอนคิสในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของครูและผู้นำท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ 28 ธ.ค. 2529” พบว่าตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมระหว่างบุคคลสามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ถึงแม้ว่าจะมีตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม(PBC_K) เพิ่มขึ้นมาก็ตาม

จากโมเดลทั้ง 3 โมเดลจะสังเกตเห็นว่าตัวแปรเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และปัจจัยทางสังคมจะสามารถอธิบายตัวแปรของความมุ่งมั่นได้มากที่สุดในแต่ละโมเดล เมื่อพิจารณาจากตัวแปรสังเกตได้ทั้งสองตัวแปร ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จากการสำรวจกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีผลต่อการทำวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มเพื่อนครูในโรงเรียน กลุ่มศึกษานิเทศก์ เป็นต้น กลุ่มคนเหล่านี้เชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ครูทำหรือไม่ทำวิจัย ถึงแม้ว่าครูที่ต้องการจะทำวิจัยมีความตั้งใจจริง แต่หากขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกันหรือศึกษานิเทศก์ที่จะคอยให้คำแนะนำขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำวิจัย ย่อมทำให้ครูหมดกำลังใจหรือความมุ่งมั่นที่จะทำวิจัยต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ เมธาภักย์ (2538) ที่พบว่าครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเจตนาจะทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเชื่อและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กับหัวหน้าสายงาน อีกทั้งด้านกำลังใจสนับสนุนจากเพื่อนครูด้วยตนเอง ดังที่เยาวภา เจริญบุญ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครุมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้การวิจัยในชั้นเรียนประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีสภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัยกล่าวคือผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนครูในโรงเรียนคอยสนับสนุนและให้กำลังใจ และข้อค้นพบของวันทนา ชูช่วย เกี่ยวกับสาเหตุการทำวิจัยมาจาก เหตุจูงใจภายในคือการประสบปัญหา และต้องการแก้ปัญหา ส่วนเหตุจูงใจภายนอกมาจากการสนับสนุนของผู้บริหารและหัวหน้าสายงาน

ในด้านปัจจัยทางสังคมของ Triandis นอกจากองค์ประกอบการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเช่นเดียวกับในทฤษฎีของ Fishbein & Ajzen แล้วยังประกอบด้วยบทบาทและอิทธิพลต่อการทำ

วิจัยที่เกิดจากตัวครูที่ต้องการทำวิจัย จะมองว่าตนเองสมควรหรือมีความเหมาะสมต่อการทำวิจัย มากน้อยเพียงใด แสดงว่าโดยส่วนใหญ่ครูประถมศึกษาจะมองว่าตนเองจะต้องทำวิจัยและมีความ เหมาะสมที่จะทำวิจัยค่อนข้างสูง สาเหตุเนื่องจากว่าเป็นความรับผิดชอบของครูโดยตรงต่อการคน หาปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ และทำให้ครูเกิด ความพึงพอใจและชอบที่จะทำวิจัย และเกิดความมุ่งมั่นในการที่จะทำวิจัยให้สำเร็จตามมา สุวีพัฒนา สุวรรณเขตนิคม(2538) กล่าวถึงครูนักวิจัยว่าสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพที่มีวิจารณ์ ญาณและเป็นอิสระเพราะสามารถควบคุมกำกับการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสร้างสรรค์ ครูจะมองเห็นเป้าหมายของการทำงาน มองเห็นภาพของงานตลอดแนวแถวลง มือพัฒนาและปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานไปเรื่อย ๆ อย่างไม่สิ้นสุดด้วยความสุขในการทำงาน เพราะได้ประจักษ์ในผลของการทำงานที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและผลที่เกิดขึ้นในการพัฒนาความเป็น นักวิชาชีพของตนเอง จึงคล้ายกับงานวิจัยของ วันทนา ชูช่วย (2533) ที่พบว่าผู้ที่ทำวิจัยจน สำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจและชอบที่จะทำวิจัย

นอกจากตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและปัจจัยทางสังคมแล้ว ในส่วนของตัวแปร อื่นๆ สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกัน เช่น ตัวแปรเจตคติต่อการทำวิจัยในทฤษฎีของ Fishbein & Ajzen หรือตัวแปรคุณค่าของผลการทำวิจัยในทฤษฎีของ Triandis ตัวแปรเจตคติต่อ การทำวิจัยซึ่งวัดจากกลุ่มข้อความเชื่อและการประเมินผลต่อการทำวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ครูประถม ศึกษามีความเชื่อทางบวกได้แก่ ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ทำ ให้ทราบข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการสร้างสื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เป็นต้น ซึ่งเป็นความเชื่อ และการประเมินผลทางบวกเช่นเดียวกับของ อารีย์ เมธาภักย์ (2538) ที่พบว่าครูประถมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเจตนาจะทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเชื่อในด้านการได้เลื่อนตำแหน่งโดย อาศัยผลงานวิจัย การมีความก้าวหน้าในอาชีพ การได้สมาคมกับผู้มีความรู้ และการมีชื่อเสียง จะเห็นว่าม้งานวิจัยของ สุนทรี จิตติอรุณชัย (2536) และเยาวภา เจริญบุญ (2538) ที่กล่าวถึง การส่งเสริมให้มีการทำวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการสร้างเจตคติที่ดีในงาน วิจัยและเป็นแรงผลักดันประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย

ตัวแปรความรู้สึกต่อการทำวิจัยในทฤษฎีของ Triandis เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่คล้ายกับตัว แปรเจตคติทางตรงในทฤษฎีของ Fishbein & Ajzen ข้อค้นพบครั้งนี้โดยส่วนใหญ่ครูประถม ศึกษามีความรู้สึกทางบวกกับการทำวิจัย คือมองว่าการทำวิจัยควรทำสูงสุด ต่อมาคือ ดี, นำ

สนับสนุน, มีประโยชน์, น่าสนใจ, จำเป็น, สำคัญ, และท้าทาย ตามลำดับ ส่วนความรู้สึกลทางลบครูประถมศึกษามองว่าการทำวิจัย ยาก เช่นเดียวกับงานของอารีย์ เมธากาศ์ (2538) พบว่าครูประถมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร เห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นประโยชน์สูงสุด ต่อมาคือ มีคุณค่า, ดี, พัฒนา, สร้างสรรค์, น่าสนใจ, แก้ปัญหา, นำภาคภูมิใจ, จำเป็น, เป็นไปได้, มีผลตอบแทน ส่วนในด้านลบเห็นว่า ยาก และเป็นภาระ

ตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในทฤษฎีของ Ajzen เป็นตัวแปรสำคัญที่จะบอกถึงปัจจัยหรืออุปสรรคที่มีต่อการทำวิจัยของครูระดับประถมศึกษา และมีส่วนในการกำหนดความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูในระดับประถมศึกษาได้เช่นกัน ตามทฤษฎีกล่าวไว้ว่าบางครั้งถึงแม้ว่าบุคคลต้องการมีเจตนาหรือความมุ่งมั่นที่จะกระทำพฤติกรรมใด ๆ แต่หากมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเข้ามาขัดขวางก็ย่อมสามารถยับยั้งเจตนาที่มีอยู่และไม่เกิดพฤติกรรมในเวลาต่อมาได้ จากการสำรวจปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยของกลุ่มครูระดับประถมศึกษา พบว่ามีอุปสรรคที่สำคัญได้แก่ การขาดงบประมาณ การไม่มีเวลา การขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัย การขาดแหล่งคนควาอ้างอิง และที่ปรึกษาในการทำวิจัย เป็นต้น เช่นเดียวกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ พัทยา สายหู (2522) และเยาวภา เจริญบุญ (2538) พบว่า การมีเวลา และความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัย เป็นปัจจัยที่ทำให้การทำวิจัยประสบความสำเร็จ และจากผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับครูผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้น่าจะเป็นส่วนสนับสนุนได้ดีที่พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรีมีความมุ่งมั่นในการทำวิจัยแตกต่างกับครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี เนื่องจากว่าครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีเคยทำวิจัยในช่วงที่ทำวิทยานิพนธ์มาก่อนจึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเชิงปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมกับครูในระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำวิจัยได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยมากที่สุด คือตัวแปรการคลายตามกลุ่มอ้างอิงและปัจจัยทางสังคม จึงสมควรให้ผู้บริหาร เพื่อนครูในโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนกับครูทั้งในเรื่องการทำ

วิจัยหรือจะเป็นเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูเกิดภาพพจน์ที่ดีต่อการทำวิจัยและร่วมพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. การสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการทำวิจัย และทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยให้เกิดขึ้นกับครูระดับประถมศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้บริหารหรือนักบริหารการศึกษาควรจะต้องกำหนดเป็นนโยบายควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนของครู เนื่องจากการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในใจของครู และนำไปสู่การทำวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างแท้จริง ด้วยความตั้งใจและมีความมุ่งมั่น

3. จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ควรได้พิจารณาให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ การให้ครูมีเวลากับการเรียนการสอนมากขึ้นโดยลดภาระหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากงานสอนให้น้อยลงไป รวมไปถึงการเพิ่มที่ปรึกษาในการทำวิจัยให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ตลอดจนถึงการจัดอบรมเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยที่ถูกต้อง เป็นต้น

4. การสร้างครูนักวิจัยเพื่อพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพ ทำงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ คุณสมบัตินี้ของการเป็นผู้เสาะแสวงหาความรู้ยุคตลอดเวลาของครูจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ครูเกิดการทำวิจัยด้วยใจที่แท้จริง มองประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ การทำให้ครูเกิดความรักในการทำวิจัย มีความสุขกับการทำวิจัยและคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในภาพรวมทั้งหมดของครู โดยไม่มีการติดตามผลที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมาว่าครูมีพฤติกรรมการทำวิจัยจริงหรือไม่หลังจากสำรวจพบว่ามี ความมุ่งมั่นในการที่จะทำวิจัย จึงน่าจะมีการศึกษาต่อไปด้วยว่าหลังจากที่พบว่ากลุ่มครูที่ศึกษามีความมุ่งมั่นในการทำวิจัยแล้ว ในช่วงเวลาต่อมาครูเหล่านั้นเกิดพฤติกรรมการทำวิจัยจริงหรือไม่

2. การศึกษาครั้งนี้ได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบายเพียง 3 ทฤษฎีเท่านั้น และผลที่ได้พบว่าโมเดลที่สามารถอธิบายได้ดีที่สุด มีค่าเพียงร้อยละ 74.8 แสดงให้เห็นว่ายังมีตัวแปรอื่นที่นอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายได้อีก จึงน่าจะศึกษาอิทธิพลของตัวแปรเหล่านั้นว่ามีผลต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูระดับประถมศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากการทำวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานทางการศึกษารอบคลุมทุกระดับ จึงสมควรที่จะมีการศึกษาในรูปแบบเดียวกันนี้ในกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ และอาจจะเพิ่มตัวแปรบางตัวเข้าไปใหม่จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้การอธิบายสิ่งที่เกิดได้ถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. โมเดลการวิจัยที่ใช้ศึกษาเรื่องความมุ่งมั่นในการทำวิจัยของครูระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง แต่มิได้หมายความว่าโมเดลจะมีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์หรือสภาพการณ์ที่เป็นจริงเสมอไป จึงควรที่จะมีขั้นตอนของการตรวจสอบโมเดลเพิ่มเติมเข้าไปอีก